

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2018. május 9.

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2018. május 9. 8:00

Időtartam: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlapon utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt. Ügyeljen arra, hogy a személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágyság, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerezhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve piskozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesírássra is!

Tájékoztató:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat az ókori görög kultúrával kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a rekonstruált képek és ismeretei segítségével!

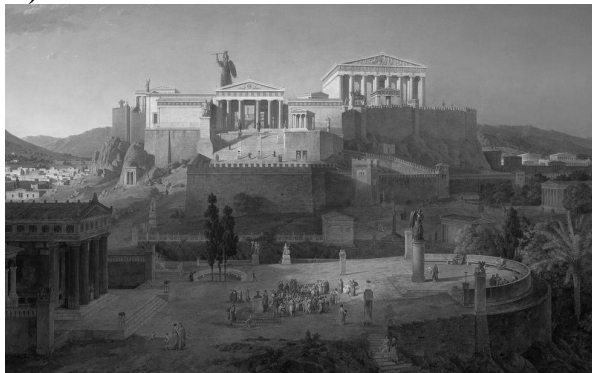
A)

B)

C)

D)

Írja a következő táblázatba azoknak a településeknek a nevét, amelyekről a leírások szólnak! Párosítsa a leírásokhoz a megfelelő képet! Írja a kép betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy kép kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

Leírás	Település neve	Kép betűjele
a) <u>Fénykorában a görög világ és a klasszikus görög kultúra központja volt.</u> A város közepén egy meredek, tetején lapos szikla emelkedett, amelyen a perzsákkal vívott győztes háború után építkezések folytak. A legjelentősebb alkotás a várost védelmező istennő tiszteletére emelt templom és az istennő szobra volt.		
b) <u>A Nagy Sándor által alapított város a hellenizmus kori kultúra központja volt.</u> Pontos mérnöki tervek alapján épült, a közlekedést széles utak könnyítették meg. A város kereskedők és turisták tömegét vonzotta, híres világítótornya lehetővé tette, hogy a hajók sötétedés után is tudjanak közlekedni.		
c) <u>Központja a Szent Liget volt, amelyet oszlopcsarnok, kőfalak és a poliszok kincsházai határoltak.</u> Itt emelkedett Zeusz temploma, és itt állították fel a főisten tiszteletére rendszeresen megrendezett játékok győzteseinek szobrait. <u>Az első feljegyzett játékok évét tekintették a görög időszámítás kezdetének.</u>		

d) Tegye időrendbe az előző feladatrészekben szereplő leírásokat az aláhúzott mondatok alapján! Írja a következő táblázatba a leírások betűjeleit! A legkorábbival kezdje! (1 pont)

1.	2.	3.

4 pont	
--------	--

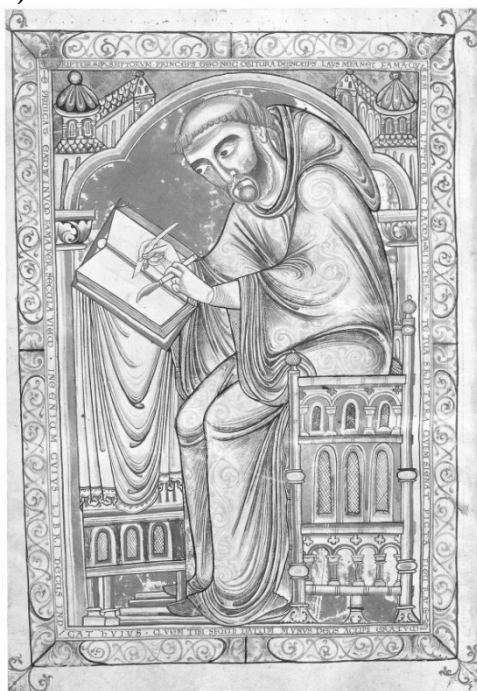
2. A feladat a középkori Európa társadalmával kapcsolatos.

Rendelje a forrásokhoz a hozzájuk kapcsolódó szakkifejezést! Írja a táblázatba a források betűjele alá a felsoroltak közül a megfelelő szakkifejezés sorszámát! Két szakkifejezés kimarad. (Elemenként 1 pont.)

Szakkifejezések:

1. eretnek 2. jobbágys 3. lovag 4. patrícius 5. plebejus 6. szerzetes

a)

Középkori ábrázolás

b) „A római egyház nem egyház, hanem utálatosak csoportosulása. [...] A templomban folytatott mise nem isteni szolgálat, és ezért senki sem köteles templomba járni.” (XIII. századi irat)

c) „Hallgasson naponta jámbor elmélyedéssel misét, kockáztassa életét merészen a katolikus hitért, szabadítsa meg a szentegyházat minden zaklatójától, védje meg szorongattatásukban az özvegyeket, árvákat, kerülje az igazságtalan háborúkat.” (Középkori krónika)

d) „Azután jön a virágvasárnap, az Isten által megáldott ünnep, amikor a földesúr számára juhjárandóságot kell adni. Húsvétra [...] robottal tartoznak. Ezután a kovácsműhelybe kell menniük lovat patkoltatni, mert itt az ideje, hogy fáért menjenek az erdőre.” (Középkori krónika)

Forrás betűjele	a)	b)	c)	d)
Szakkifejezés sorszáma				

4 pont	
--------	--

3. A feladat a középkori Magyarország gazdaságával kapcsolatos.**Oldja meg a feladatokat a térképvázlat és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)***Bányák és kamarák Magyarországon a XIV. század első felében*

a) Nevezze meg azt az uralkodót, akinek intézkedései ösztönözték a térképvázlaton szereplő bányák megnyitását!

.....

b) Nevezze meg azt az ásványkincset, amelyre a leírás vonatkozik! A térképen szereplő ásványkincsek közül válasszon!

A középkorban értékesnek számító ásványkincs, amelynek magyarországi bányászata jellemzően Erdélyben folyt. Bányászata a király kizárólagos joga volt, kitermelését a kifejezetten erre a célra létrehozott kamarák székhelyein működő hivatalok felügyelték.

.....

c) Mely árucikkek kereskedelme volt jellemző a felsoroltak közül a térképvázlaton az 1. sorszámú nyíllal jelzett útvonalon? Karikázza be a helyes válasz betűjelét!

- A) nemesfém, szarvasmarha, bor
- B) fűszerek, selyem, rabszolga
- C) fémáru, fegyver, posztó

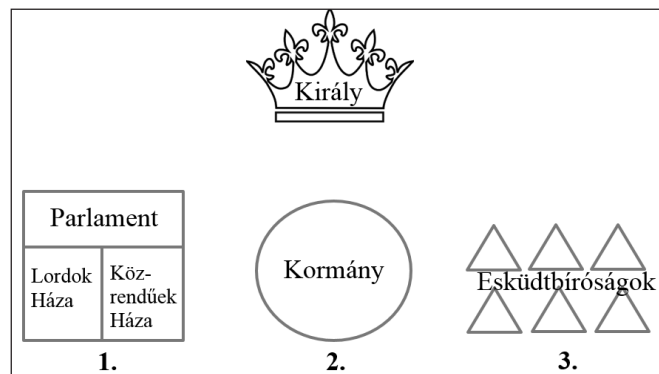
d) Mely árucikkek kereskedelme volt jellemző a felsoroltak közül a térképvázlaton a 2. sorszámú nyíllal jelzett útvonalon? Karikázza be a helyes válasz betűjelét!

- A) gabona, viasz
- B) posztó, fegyver
- C) nemesfém, luxuscikkek

4 pont

4. A feladat az angol alkotmányos monarchiához kapcsolódik.

Döntse el az ábra és ismeretei segítségével, hogy a Jognyilatkozat idézett részletei melyik, az ábrán szereplő hatalmi ág jogkörét biztosítják! Írja a megfelelő hatalmi ág sorszámát a táblázat mezőibe! Egy sorba egy sorszámot írjon! Egy sorszám többször is szerepelhet, nem kell minden sorszámot felhasználnia. (Elemenként 1 pont.)

Az angol alkotmányos monarchia ábrája

Jognyilatkozat részlete	Hatalmi ág sorszáma
a) „Hogy a bitorolt hatalom, t. i. a törvények ideiglenes hatályon kívül helyezése [...] csupán királyi tekintély alapján [...] törvénytelen.”	
b) „Hogy az egyházi törvényszékeknek és más hasonló bizottságoknak vagy törvényszékeknek elrendelése, illetőleg felállítása törvénytelen és veszedelmes.”	
c) „Hogy a korona céljaira való pénzfelvétel bármely ürügy vagy kiváltságok alapján [...] hosszabb időre és más módon, mint ahogyan a megajánlás megszabta vagy meg fogja szabni, törvénytelen.”	

3 pont

5. A feladat a XVIII. századi Magyarország történetével kapcsolatos.

Oldja meg a feladatot a forrásrészletek és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A) „Őseink, miként minden más dologban, akként ebben is bölcs előrelátással úgy intézkedtek, hogy a nevelésről való legfelsőbb gondoskodást és a nemes tudományok igazgatását hazai törvényeink rendelkezéseiből a fenntartott királyi felségjogok közé iktatták; magát e nagy feladatnak végrehajtását pedig az ország politikai hatóságaira bízták.”

B) „Kívánatos volna ugyan, hogy a falusi fiatalság nyári és téli időben egyaránt mindaddig köteleztessék az oktatásban való részvételre, míg a mezei munkák végzésére alkalmas kort el nem érte, ezt azonban csak nagyon kevesektől lehet elvárni.”

(Részletek a Ratio Educationis című oktatási rendeletről)

a) Nevezze meg a rendeletet kiadó uralkodót!

.....

b) Melyik kormányzati rendszer jellemző vonásait tükrözi a rendelet? Karikázza be a helyes válasz sorszámát!

1. alkotmányos monarchia
2. felvilágosult abszolutizmus
3. rendi monarchia

c) Nevezze meg a társadalom fő rétegei közül azt, amelyikre a B) betűjelű forrás vonatkozik!

.....

d) Döntse el a B) betűjelű forrás alapján, hogy igaz vagy hamis-e a következő állítás! Húzza alá a helyes választ!

A Ratio Educationis bevezette a tankötelezettséget.

igaz / *hamis*

4 pont	
--------	--

6. A feladat a XIX. század eszméivel kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

a) Írja a források utáni kipontozott vonalra a hozzájuk kapcsolódó eszme sorszámát!
Egy sorszám kimarad!

Eszmék:

1. szociáldemokrácia 2. liberalizmus 3. kommunizmus 4. keresztényszocializmus

A) „A burzsoázia mindinkább megszünteti a termelési eszközök, a birtok és a népesség szétforgácsoltságát. A népességet összesűritette, a termelési eszközöket centralizálta, és a tulajdont kevés kézben koncentrált. [...] Nyíltan kijelentik, hogy céljaik csakis minden eddigi társadalmi rend erőszakos megdöntésével érhetők el. Reszkessenek az uralkodó osztályok egy kommunista forradalomtól. [Az elnyomottak] e forradalomban csak láncukat veszíthetik. Cserébe egy egész világot nyerhetnek.”
(Marx és Engels, 1848)

.....

B) „A termelés és szinte a teljes kereskedelem egy kisebbségnek jutott a hatalmába, úgyhogy néhány dúsgazdag ember a szegények hatalmas tömegeire rakhatta a szolgaság jármát. [...] A vallás parancsai [...], felettébb alkalmasak a szegények és a gazdagok megbékítésére és viszonyuk szabályozására, mivel mindkét osztályt figyelmeztetik kölcsönös kötelességeikre, különösen azokra, amelyek az igazságosság követelményei.” (XIII. Leó, 1891)

.....

C) „A demokrácia elérése, a demokratikus politikai és társadalmi szervezetek megalakulása jelenti a szocializmus megvalósításához nélkülözhetetlen előfeltételeket. [...] A modern társadalom liberális szerveződése [...] rugalmasak, és képesek a változásra, a fejlődésre. Nem megsemmisíteni kell azokat, hanem csak fejleszteni.” (Bernstein, 1899)

.....

b) Nevezze meg azt a társadalmi réteget, amelyik helyzetének javítására törekednek az idézett források szerzői!

.....

c) Fogalmazza meg saját szavaival, miben látták a társadalmi ellentétek okát az A) és a B) betűjelű források szerzői!

.....

5 pont

7. A feladat a dualizmus kori Magyarország társadalmával kapcsolatos.

Fejezze be a mondatokat úgy, hogy abban az egyik forrás adataiból közvetlenül kiolvasható következményt fogalmazza meg! Egy forrást nem kell használnia. (Elemenként 1 pont.)

A születéskor várható átlagos élettartam Magyarországon (1890–1910)	
Év	Átlagos élettartam (év)
1890	35
1900	37
1910	40

Budapest (1869-ben Pest, Buda és Óbuda) lakossága (1869–1910)	
Év	Lakosságszám
1869	269 000
1900	881 434
1910	1 110 439

Pest lakosságának etnikai megoszlása (1880–1906)				
etnikum	1880	1890	1900	1906
magyar	56,7	67,1	79,6	85,1
német	34,3	23,7	14,0	9,4
szlovák	6,1	5,6	3,4	2,6

A házasuló nők átlagos életkora Magyarországon (1851–1921)	
Év	Életkor (év)
1851	19
1876	21
1921	25

Kivándorlás Magyarországról (1891–1910)	
Időszak	Kivándorlók száma (ezer fő)
1891–1895	125
1896–1900	161
1901–1905	550
1906–1910	686

a) A nők körében nőtt az iskolázottság és a munkát vállalók aránya, ezért ...

.....

b) Javult az élelmezés és az orvosi ellátás, ennek köszönhetően ...

.....

c) A gyárilpar fejlődése településszerkezeti változásokat is eredményezett, tehát ...

.....

d) A századfordulón a nagy fővárosi és vidéki középítkezések számának visszaesése miatt a szegényparasztság körében sokan maradtak munka nélkül, ennek következtében ...

.....

4 pont

8. A feladat az első világháborúhoz kapcsolódik.

Állapítsa meg, melyik hadviselő államra vonatkoznak a táblázatban szereplő leírások! Írja az adott állam térképen szereplő sorszámát a táblázat megfelelő mezőjébe! (Elemenként 1 pont.)

Európa 1914-ben

Állam leírása	Állam sorszáma a térképen
a) Korábbi szövetségei akadályozták balkáni terjeszkedését. Ezért despotikus berendezkedése ellenére a liberális, alkotmányos hatalmakkal szövetkezett.	
b) Célja soknemzetiségű birodalmának megőrzése volt. Ezért szomszédjával, Európa legerősebb hatalmával szövetkezett.	
c) Legfőbb célja a visszavágás volt egy korábbi, területveszteséggel járó vereség miatt. Ezért visszafogta gyarmati törekvéseit, hogy szövetkezhessen a legnagyobb gyarmattartó hatalommal.	
d) Azért csatlakozott az egyik szövetségi rendszerhez, mert gyarmati törekvéseiben a legnagyobb gyarmattartók akadályozták. A háborúba végül mégis a másik oldalon lépett be.	

4 pont

9. A feladat Magyarország második világháború alatti történetével kapcsolatos.

(komplex tesztfeladat)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A) „A vezetésem alatt alakult új kormány [...] a külpolitikában [...] a legmelegebben ápolni fogja a magyar-német jó viszonyt. [...] A Magyarország területére [nemrég] érkezett német csapatok [...] kölcsönös egyetértésben a bolsevizmusban való közös küzdelmünkben fognak segíteni.” (Sztójay Döme miniszterelnök körtávirata a magyar követségeknek)

B) „Távbeszélőn történt érdeklődésemre e pillanatban értesülök Sztójaytól, hogy a kormányzó, nyilvánvalóan a magyar kormánnyal egyetértésben leállította a zsidóakciók folytatását.” (Edmund Veessenmayernek, Hitler megbízottjának levele Ribbentrop német külügyminiszterhez)

C) „Szálasi személyi felelősségét hangsúlyozva ígéretet tett, hogy a magyar nemzet minden vonatkozásban teljesíteni fogja kötelességét. Bárhol vívják is meg a döntő csatát, a Dunánál, a Balatonnál vagy Bécs falai alatt, Németország mindenkor számíthat Magyarországra. Magától értetődik, hogy a területileg nagyrészt megszállt ország csak még megmaradt erejével tud a harcban osztozni.” (Feljegyzés Hitler és Szálasi megbeszéléséről)

a) Melyik volt az az év, amelyben mindhárom idézett forrás keletkezett?

évszám:

b) Nevezze meg szakkifejezéssel azt a konkrét intézkedést, amelyre a B) betűjelű forrás a „zsidóakció” szót használja!

.....

c) Nevezze meg azt az országot, amellyel szembeni küzdelemre az A) és C) betűjelű források utalnak!

.....

Állapítsa meg, melyik forrásra vonatkoznak a táblázatban szereplő állítások! Írjon X jelet a táblázat megfelelő oszlopába! Egy sorban csak egy X jel szerepelhet.

Állítás	A)	B)	C)
d) A magyar vezetés megkísérelt lazítani a Németországtól való függésen.			
e) Magyarország a háború során először került idegen katonai megszállás alá.			
f) Magyarország hadszíntérré vált.			

6 pont

10. A feladat a hidegháborúhoz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A) „A dolog lényege az, hogy Európa szükségletei a következő 3-4 évben sokkal nagyobbak a külföldi – főleg amerikai – élelmiszerek és alapvető termékek iránt, mint amiért jelenleg fizetni képes, ezért további segítségre van szükségük.” (Az Egyesült Államok külügyminisztere)

B) „Most elértük azt, amit a két világháború között hiába reméltünk: az Amerikai Egyesült Államok kinyilvánítja, hogy Amerika számára sem a béke, sem a biztonság nem jön el addig, amíg Európa veszélyben lesz.” (A francia külügyminiszter)

C) „E vonal mögött vannak Közép- és Kelet-Európa régi államainak összes fővárosai – Varsó, Berlin, Prága, Bécs, Budapest, Belgrád, Bukarest és Szófia. Mindezek a híres városok és országuk lakossága a szovjet szférában fekszik.” (Egy brit politikus)

a) Melyik időszakban keletkezett mindhárom szöveg? Karikázza be a helyes megoldás sorszámát!

1. 1945–50

2. 1955–60

3. 1961–65

b) Nevezze meg szakkifejezéssel a C) betűjelű forrásban említett „vonalat”!

.....

c) Mi volt az Egyesült Államok célja az A) betűjelű forrásban említett segítségnyújtással? Karikázza be a két helyes válasz sorszámát!

1. A túltermelési válság miatt szükséges volt az amerikai termékek azonnali európai értékesítése.
2. Európa a gazdaság helyreállításával hosszabb távon fontos piaca lehet az amerikai termékeknek.
3. Az Egyesült Államok meg akarta akadályozni, hogy a gazdasági nehézségek Európában elősegítsék a kommunista eszmék terjedését és a szovjet hatalomátvételt.
4. Az Egyesült Államok kénytelen volt a Szovjetunióval versengeni, és ugyanakkora támogatást nyújtani a befolyási övezetébe tartozó államoknak, mint a Szovjetunió a saját övezetébe tartozóknak.
5. Az Egyesült Államok meg akarta akadályozni az európaiak tömeges bevándorlását az amerikai kontinensre.

4 pont

11. A feladat Magyarország piacgazdaságra való áttérésével kapcsolatos.**Oldja meg a feladatokat a táblázat és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)**

Gazdasági mutatók és termelési adatok Magyarországon 1989–1998				
	GDP* (%)	Bauxittermelés** (tonna)	Műanyagtermelés (ezer tonna)	Autóbuszgyártás (darab)
1989	100	2 644	643	11 980
1990	96,7	2 559	615	7 994
1991	84,9	2 037	657	4 970
1992	82,3	1 721	696	3 572
1993	81,8	1 561	675	3 181
1994	84,2	836	720	1 625
1995	85,5	1 015	764	1 207
1996	85,5	1 056	786	967
1997	88,3	743	855	1 951
1998	92,1	909	982	1 232

*GDP = bruttó hazai termék; **Bauxit = az alumínium érce

Melyik állítás indokolja a következő – a táblázatból kiolvasható – termelési adatok és gazdasági mutató változását? Karikázza be a helyes állítás sorszámát!

a) A GDP 1989–1993 közötti alakulása:

1. Németország újraegyesülésével ideális kiviteli piac jött létre a magyar áruk számára.
2. A privatizáció fellendítette egyes gazdasági ágazatok, így a vegyipar termelését.
3. A tervgazdálkodás megszűnésével a veszteséges gazdasági ágak összeomlottak.

b) Az autóbuszgyártás 1989–1998 közötti alakulása:

1. A szakképzett munkaerő külföldre vándorolt.
2. A külső piacok (KGST, Szovjetunió) megszűntek.
3. A vasúti közlekedés egyre növekvő konkurenciát jelentett.

c) A bauxittermelés 1989–1998 közötti változása:

1. A korszakban hatékonyabb eljárásokat vezettek be az alumíniumiparban.
2. A szocialista iparfejlesztés a piacgazdasági igényekhez képest túlméretezett volt.
3. A rendszerváltás időszakára kimerültek Magyarország bauxitkészletei.

d) A műanyagtermelés 1989–1998 közötti alakulása:

1. A hazai vegyipari termékekre itthon és az orosz piacon is valós igény volt.
2. A szovjet cégek kivonulásával a magyar vegyipar versenytársai eltűntek.
3. A több országra széteső Jugoszlávia nagyobb keresletet jelentett.

4 pont

12. A feladat a magyarországi romákhoz kapcsolódik.**Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)**

„A romákon belül közel kétszeres (36,8 százalék) a 15 év alattiak aránya, mint a teljes népességben (16,8 százalék). A 60 évnél idősebbek aránya még jelentősebb eltérést mutat. A romákon belül 3,9 százalék tartozik ebbe a korcsoportba, a teljes népességen belül több mint ötször ennyien (20,2 százalék).

A tizennégy évesnél idősebb roma nőkön belül az egy főre jutó élveszületések számában jelentős különbségek vannak iskolai végzettség szerint. A legfeljebb nyolc általános iskolai osztályt végzettek átlagosan 2,7 gyermeket szülnek, a szakiskolát végzettek 1,68-at, az érettségizettek 1,61-et. [...] Noha a szociális ellátások jelentik a mélyszegénységben élő, munkanélküli családok legbiztosabb jövedelemforrását, költségeiket egyáltalán nem fedezik. A gyermekek növekvő számát ráadásul nem követi az ellátások hasonló mértékű növekedése; minél több gyerek van egy háztartásban, annál kevésbé fedezik a jóléti transferek [állami juttatások] a velük kapcsolatos költségeket. [...] Ha valóban tudatos családtervezés jellemezné a sokgyerekes, mélyszegény háztartásokat, akkor a fenti körülmények ismeretében minél kevesebb gyermeket vállalnának.

A Marketing Centrum 2004-es felmérése szerint a rendszeres alkoholfogyasztás kevésbé jellemző a romákra, mint a teljes népességre, 12 százalékuk iszik szeszes italt naponta vagy hetente többször. Ezzel szemben a dohányzás súlyos problémát jelent. A romák 75 százaléka dohányzott, közülük 65 százalék most is rendszeresen rágyújt.”
(A romák helyzete Magyarországon, a Policy Solutions elemzése, 2012)

a) Az élveszületések magas számán kívül még milyen demográfiai oka van annak, hogy a roma népesség korszerkezete jelentősen eltér a teljes népességétől?

.....

b) Miért magasabb az élveszületések aránya a roma népesség körében, mint a teljes lakosság között? Karikázza be annak a két helyes válasznak a sorszámát, amelyet az idézett forrás alátámaszt!

1. Azért, mert a gyermekszám növekedésével nő az egy gyermekre jutó állami támogatás.
2. Azért, mert a szegény családokra kevésbé jellemző a tudatos családtervezés.
3. Azért, mert a roma kultúrában a nagy létszámú család nagy megbecsülésnek örvend.
4. Azért, mert az iskolázatlanabb nők hamarabb és több gyermeket szülnek.

c) Miért különösen súlyos probléma a romák körében a dohányzás? Fogalmazza meg röviden válaszát a forrásban aláhúzott két adat összevetésével!

.....

4 pont	
--------	--

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK**Olvassa el figyelmesen!**

A következő feladatok közül összesen **kettőt** kell kidolgoznia.
Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,

egy, a **magyar történelemre** vonatkozó **hosszú** feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon! *(A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)*

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	Az iszlám gyökerei	rövid
	1849 után	14.	Nemzetiszocializmus	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	Hunyadi Mátyás külpolitikája	hosszú
	1849 után	16.	Bethlen-féle konszolidáció	hosszú

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a két választási lehetőséget.

Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13. és 16.	
14. és 15.	

A feladatok közül **csak a választott kettőt dolgozza ki!** Válaszeit az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza a 2. oldalon található útmutatót!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető!

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

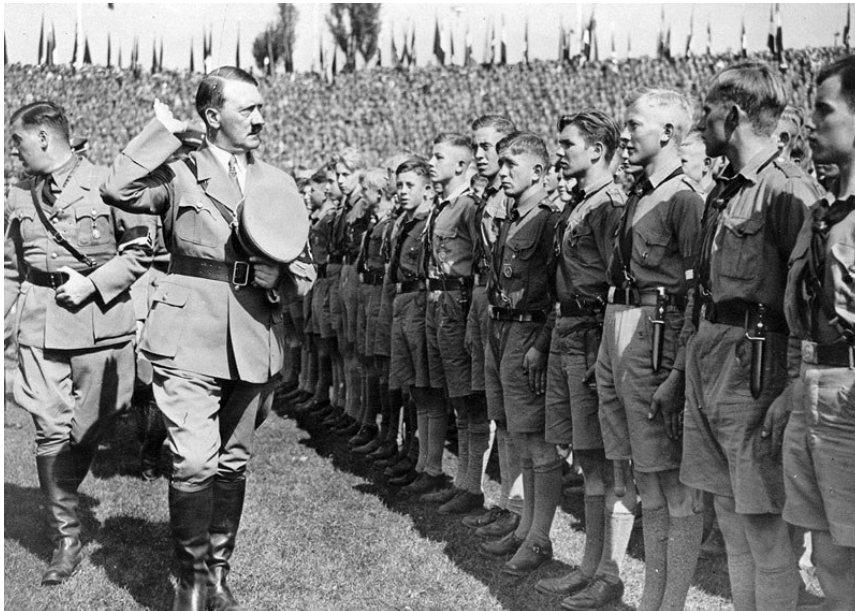
13. A feladat az iszlám valláshoz kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével az iszlám vallás zsidó és keresztény gyökereit! Röviden térjen ki a szent iratokra is!

„Hiszünk Allahban és abban, ami leküldetett hozzánk, és abban, ami leküldetett Ábrahámhoz, Izmaelhez, Izsákhhoz, Jákobhoz és a törzsekhez, és abban, amit Mózes és Jézus kapott, és abban, amit a próféták kaptak az Uruktól. Nem teszünk különbséget közöttük, és mi Allahnak engedelmeskedünk.” (Korán)

14. A feladat a náci Németország társadalompolitikájával kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével a náci Németországban a társadalom feletti ellenőrzés eszközeit és a náci propaganda jellemzőit!

Hitler szemléje a Hitlerjugend (a náci párt ifjúsági szervezete 14 és 18 év között) tagjai előtt

A választott rövid, az egyetemes történelemre vonatkozó feladat sorszáma:

A feladat kidolgozása:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
Összpontszám / Vizsgapont		17	

15. A feladat Hunyadi Mátyás uralkodásához kapcsolódik. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével Hunyadi Mátyás külpolitikai célkitűzéseit és eredményeit, valamint az ezeket lehetővé tévő tényezőket!

Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„Midőn serege közepén vértess lovasságtól övezve György [cseh király, Mátyás apósa] elléptetett s a közelben megpillantotta [Mátyás] királyt, így szólt:

– Hát így bánsz velem, fiam? Ellenségesen támadsz atyádra? Az igaz hit ürügyén el akarod rabolni tőlem királyságomat? Nem a hit, hanem a nagyratörés, nem isteni szeretet, hanem uralomvágy hajszol ily őrjöngésbe. [...]

Mindezekre Mátyás:

– Térj észre, térj észre, apám! Azon légy, hogy helyesen vélekedjél a szentséges hitről. Nem nagyravágyás szülte ezt a háborút ellened; szent ez és törvényes, mert te a kereszténység ellensége vagy.” (Bonfini: *Mátyás király*)

„A császár ugyanis magának akarta a királyságot [...]. Nagy bosszúságot okozott Frigyesnek, hogy a magyar királyválasztó gyűlésen egy ifjú miatt elutasították. [...] Mikor ezután meglett a békeség, követek és titkos küldöttek útján kérte Mátyás, oldja fel az erőszakos kötelezettséget, mely a pannon főurak szavának lekötésével a császárnak biztosítja a királyság öröklését. Ne bánják ily sértőn és fennhéjázón Pannóniával. [...] Azután meg nagyon nehezen viselte el a szerződésnek azt a pontját, hogy ha esetleg törvényes fiai nem lennének, bár házasságon kívül okos és szép fia született, mégis a császár örökölje a királyságot.” (Bonfini: *Mátyás király*)

„Miközben egy török követet a királyi udvaroncok a szokásnak megfelelően a városból a [visegrádi] palotába vezettek, hogy követi megbízatását előadja, és az a kapuban, honnan egyenesen erre a függőudvarra lehet látni, kissé megállt s körülnézve megpillantotta ezt a pompázatos, ragyogó helyet és az udvari méltóságoknak részben a lenti, részben a király tartózkodási helyéül szolgáló fenti udvaron elhelyezkedő mérhetetlen tömegét, amint selyemmel, ezüsttel, arannyal áttört ruhákban tündököltek és nem kis részben (a mi szokásunk szerint) ezüstözött övekkel és kardokkal meg aranyláncokkal voltak ékesítve, hirtelen akkora csodálat és bámulat döbbsentette meg, hogy elfelejtette egész követi megbízatását, s [...] hosszú hallgatás után csak ennyit tudott kinyögni: a császár üdvözl, a császár üdvözl.” (Oláh Miklós: *Hungária*)

16. A feladat Magyarország két világháború közötti történetével kapcsolatos. (hosszú)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével a belpolitikai és gazdasági konszolidációt Bethlen István miniszterelnöksége idején!

„Az értekezlet megállapodik abban, hogy [...] a politikai gyűlekezési jogot valamennyi pártra nézve egyenlő elbánás mellett a kormány visszaállítja. [...] A kibocsátandó rendeletben e politikai gyűlések tartása engedélyhez köttetik. Az engedély csakis zárt vagy elkerített helyen tartandó gyűlésekre szólhat; utcai tüntető felvonulások, szabad ég alatti gyűlések a mai viszonyokra tekintettel egyelőre nem engedélyezhetők.” (Jegyzőkönyv a kormány és a szociáldemokrata küldöttek megbeszéléséről – az ún. Bethlen-Peyer-paktum, 1921)

„A forradalmak és az azután bekövetkezett események a magyar lelket a legmélyén rázták meg. Társadalmi osztályt társadalmi osztály ellen állítottak, bevitték a lelkekbe a gyűlöletet. [...]

Nekünk nem világnézeti harcokra van most szükségünk, hanem alkotó munkára. Azokkal nem haladhatunk együtt egyfelől, akik a keresztény világnézet ürügye alatt [...] üldözést, kiirtást hirdetnek. [...] Nem mehetünk együtt [...] a szélsőbaloldali politikusokkal sem [...].

Az Egységes Párt a megfontolt haladásnak a híve. [...] A nemzeti alapon haladva, amelyet a történelmi tradíciók és intézmények mutatnak, modern alapon akar oly mértékben és ütemben berendezkedni, ahogy azt a nemzet érdeke kívánja, és ahogy azt a tapasztalatok lehetővé teszik.”

(Részletek Bethlen Istvánnak az 1926-os országgyűlési választások előtt mondott beszédeiből)

* Az állami beruházások teljes összege ebben az időszakban nagyjából 1 milliárd pengő volt.

A feladat kidolgozása:

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám / Vizsgapont		33	

A feladatlapon szereplő források (szöveg, kép, táblázat, grafikon) lelőhelyei:

1. feladat: A), B), D) pinterest.com; C) en.wikipedia.org
 2. feladat: <http://www.uciimtorino.it>

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. Ókori görög kultúra	4	
	2. Középkori társadalom	4	
	3. Középkori magyar gazdaság	4	
	4. Angol alkotmányos monarchia	3	
	5. Ratio Educationis	4	
	6. XIX. század eszméi	5	
	7. Dualizmus kori társadalom	4	
	8. Első világháború	4	
	9. Magyarország a II. világháborúban	6	
	10. Hidegháború	4	
	11. Magyarországi piacgazdaság	4	
	12. Magyarországi romák	4	
	Összesen	50	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. Az iszlám gyökerei	17	
	14. Nemzetiszocializmus	17	
	15. Hunyadi Mátyás külpolitikája	33	
	16. Bethlen-féle konszolidáció	33	
	Összesen	50	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100	

dátum_____
javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok		

dátum_____
dátum_____
javító tanár_____
jegyző